

Remissvar – Betygsutredningen 2018 (SOU 2020:43)

Utbildningsdepartementet har skickat *Betygsutredningen 2018 (SOU 2020:43)* på remiss. Trelleborgs kommun är en av de utvalda remissinstanserna. Kommunledningsförvaltningen har skickat remissen vidare till bildningsnämnden för besvarande.

Trelleborgs kommun ställer sig på det stora hela positiv till betygsutredningens förslag. Kommunens synpunkter på förslagen redovisas nedan.

Förslag om modell för ämnesbetyg i en ämnesutformad gymnasieskola och gymnasiesärskola

Trelleborgs kommun delar utredningens oro när det gäller risken att införande av ämnesbetyg kan förstärka ett uppskjutarbeteende som finns hos en del elever. Vidare har en hel del ämnen ett tämligen spretigt innehåll (sidoordnade kurser) och det kan bli svårt med nuvarande styrdokument att vikta samman till ett enda betyg. Det finns också en risk att ämnesbetygssystemet utformas så att det främjar taktiska val, där elever undviker att fortsätta studierna inom ett visst ämne för att de riskerar sänkt betyg. I nuvarande system är det generellt sett enklare att nå upp till ett högt betyg i den inledande kursen inom ett ämne, vilket bör tas i beaktande vid ett eventuellt införande. De gymnasiegemensamma ämnena och ämnet moderna språk har i dagens system en tydlig progression, vilket gör att ett införande av ämnesbetygssystem skulle lämpa sig väl. Dock saknas denna tydliga progression mellan många av yrkesprogrammets sidoordnade kurser och här måste man noga överväga hur ämnesbetygen ska utformas.

Trelleborgs kommun bedömer dock att ämnesbetyg kommer att leda till längre tid för eleverna att fördjupa sig och bredda sina kunskaper inom ett ämne, vilket sannolikt kommer att upplevas som mindre stressande för både lärare och elever. Ämnesbetyg ger en mer rättvis bild av elevernas progression i ämnet och ger bättre möjligheter till ett fördjupat och mer långsiktigt lärande. Ämnesbetyg kan också lämpa sig bättre för de elever, mestadels pojkar, som mognar sent under sin gymnasietid.

Sammantaget anser Trelleborgs kommun att fördelarna med ämnesbetyg överväger nackdelarna. Trelleborgs kommun ställer sig därför positiv till förslaget om modell för ämnesbetyg i en ämnesutformad gymnasieskola och gymnasiesärskola.

Trelleborgs kommun ställer sig vidare bakom utredningens slutsatser om att beräkningen av meritvärden behöver ses över ytterligare. Betygens värde efter de olika nivåerna borde kunna förtydligas genom en enkel multiplikator som ger elever incitament till fördjupning och underlag för val av fördjupning. Det blir också enklare att bedöma betygens värde vid antagning till högre studier. Det ska inte hindra att en högre utbildning kan ställa krav på en viss genomgången nivå i ett ämne.

Förslag om kompensatorisk betygssättning och Förslag om att läraren ska göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper

Dagens system som innehåller den så kallade tröskelregeln, vilken innebär att en elev måste nå upp till samtliga kunskapskrav för ett betyg för att kunna få det betyget, har medfört att många elever känner sig stressade i dagens skola. Enstaka sämre prestationer på prov och inlämningsuppgifter kan få en avgörande roll för vilket betyg som sätts, när det istället borde handla om vad eleven kan i slutet av kursen. Den nuvarande betygsskalans reglering är dessutom svår att förstå för många, och svår att förklara för elever och vårdnadshavare. För att skilja betygen åt används idag värdeord vilket gör att kunskapskraven framstår som diffusa och att olika delar väger olika tungt. Det råder en hel del missförstånd kring hur regleringen ska tillämpas i dagens system.

Trelleborgs kommun bedömer att kompensatorisk betygssättning kommer ge mer rättvisande betyg. Trelleborgs kommun menar vidare att det är både positivt och önskvärt att lärares professionella bedömning, ges större utrymme vid betygssättningen än vad som är fallet med dagens system.

Trelleborgs kommun ställer sig sammantaget positiv till förslagen om kompensatorisk betygssättning och att läraren ska göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper.

Förslag om ytterligare ett underkänt betyg – betyget Fx

Förslaget syftar till att bättre beskriva var någonstans mellan F och E som en elev befinner sig. I utredningen pekar man bland annat på att det finns fem godkända betygssteg men endast ett för underkänt och att detta säger för lite om en underkänd elevs faktiska kunskaper.

Det finns en viss oro för att ett extra betygssteg för underkänt betyg, kommer att innebära ökad administration för lärare. Redan i dagens system föranleder ett F, eller när en elev misstänks missa gränsen för godkänt, en hel del administration. Trelleborgs kommun anser dock att det kan behövas ytterligare en nivå för att avgöra hur nära eleven är att nå ett godkänt betyg.

Trelleborgs kommun ställer sig därför positiv, även till förslaget om ytterligare ett underkänt betyg.

Synpunkter avseende ikraftträdande, övergångsbestämmelser och genomförande

Då förslaget är omfattande och kräver stora författningsändringar ställer det krav på tydlighet avseende ikraftträdande, övergångsbestämmelser och genomförande.

Förslag om kompensatorisk betygsättning, om betyget Fx och om att läraren ska göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i samtliga skolformer

Utredningen föreslår i avsnitt 15.1.1 att förslagen om kompensatorisk betygsättning, ytterligare ett underkänt betyg (Fx) och om att läraren ska göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper ska träda ikraft den 1 juli 2021 och tillämpas från och med 1 juli 2022 i samtliga skolformer. Då denna del av förslaget inte omfattar så stora författningsändringar och inte heller ökade arbetsinsatser för lärare, bör förslaget i dessa delar enligt Trelleborgs kommun kunna genomföras inom angivna tidsramar. En förutsättning för detta är dock, enligt kommunens bedömning, dels att lärare som ska tillämpa de nya reglerna vid sin bedömning får ett konkret stöd för detta, dels att det finns generella riktlinjer/allmänna råd för att säkerställa att lärare även framgent gör likvärdiga bedömningar.

Trelleborgs kommun ställer sig bakom utredningens förslag om att Skolverket ska ansvara för genomförande och implementering av förslagen i avsnitt 15.3.

Förslag om ämnesbetyg i gymnasie- och gymnasiesärskolan

Utredningen föreslår vidare i avsnitt 15.1.1 att förslaget om ämnesbetyg, i gymnasie- och gymnasiesärskolan, ska träda i kraft först den 1 januari 2022 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2024. Förslaget innebär att samma lärare kan komma att både undervisa eleverna och bedöma elevernas kunskaper i två olika system inom gymnasieskolan, t.ex. om läraren läsåret 2024/25 undervisar i samtliga av årskurserna 1, 2 och 3. Utredningen föreslår att de elever som 2024/25 redan läser i en kursutformad gymnasieskola också ska slutföra sin utbildning inom densamma och att äldre bestämmelser fortsatt ska gälla för dessa elever. För att möjliggöra blandbetyg så som utredningen skriver på sidan 538, måste det tydliggöras genom nationella föreskrifter när och hur detta ska vara möjligt. Det är inte ovanligt att elever tar uppehåll i sina studier och det måste då vara tydligt vad som gäller om en elev kommer tillbaka i utbildning i ett annat system än eleven började i.

Även vad gäller ämnesbetyg ställer sig Trelleborgs kommun bakom utredningens förslag om att Skolverket ska ansvara för genomförande och implementering av förslagen så som framgår av avsnitt 15.3. I denna del är det dock ännu viktigare att säkerställa att implementeringsinsatserna riktar sig direkt till, och är användarvänlig för den målgrupp som berörs av den mest, dvs. lärare, för att säkerställa rättssäkerhet och likvärdighet. Det får inte råda någon oklarhet för den enskilde eleven vilket system eleven läser inom och för läraren hur bedömning ska ske i respektive system.

Angående senare införande i gymnasie-/gymnasiesärskolan

På sidan 531 f. redogör utredningen för olika alternativ till införande kopplat till gymnasie-/gymnasiesärskola, där det framgår att utredningen övervägt att avvakta med införandet av kompensatorisk betygssättning och betyget Fx i gymnasie-/gymnasiesärskolan till dess att ämnesbetyg införs, dvs. den 1 juli 2024.

Trelleborgs kommun delar utredningens bedömning att ett sådant förfarande skulle vara olyckligt. Enligt kommunen skulle det medföra att grundläggande principer inom ramen för betyg och bedömning skulle vara olika för olika skolformer under flera års tid, trots att avsikten är att införa dessa förändringar i samtliga skolformer så snart som möjligt.

Trelleborgs kommun ställer sig därför bakom förslaget att ikraftträdande i gymnasie- /gymnasiesärskolan ska ske samtidigt med övriga skolformer, dvs. den 1 juli 2021 och att bestämmelserna ska tillämpas från och med 1 juli 2022, för att säkerställa likvärdighet.